

Propietat de la terra i desamortització: el fracàs de la revolució agrària a Espanya.

Població rural sobre el total
(primera meitat del S. XIX)

A Espanya, al voltant de 2/3

A Catalunya, menys del 40 %

LA PROPIETAT DE LA TERRA A ESPANYA

- La major part de la terra pertanyia a **Noblesa i Església**, si bé va anar augmentant la inversió de la burgesia en la compra de terres.
- Poc pes relatiu dels pagesos amb propietats mitjanes o petites.
- Preeminència dels **jornalers**, que treballaven en grans finques a canvi d'un jornal.

Insuficiència del procés de modernització agrícola.

Es va limitar a l'ampliació de les terres conreades (per l'augment de la demanda) i a la introducció de noves eines.

Lenta expansió dels nous transports per consolidar un mercat de productes comercials (vi, oli i fruita...)

Oferta de cereals a nivell de la demanda, que provocava alts preus i pèssima competitivitat amb el baix preu del blat americà.

LA PROPIETAT DE LA TERRA A CATALUNYA

- ☞ Preeminència de la **propietat mitjana i petita** i dels arrendament a mig i llarg termini, amb una explotació pel mateix propietari o arrendatari (masies).
- ☞ Extensió de nous cultius per a la seva venda al mercat (oli, vinya, fruiters, arròs, patata, fruits secs ...).
- ☞ Introducció de noves tècniques, eines, màquines i adobs per augmentar la productivitat (i abandonar el **guaret**), així com l'extensió dels canals de regadiu...
- ☞ Millora de la xarxa de ferrocarril que facilitava i abaratia l'arribada dels productes als mercats urbans.

El fracàs de la DESAMORTITZACIÓ i la CRISI AGRÀRIA DE FINAL DE SEGLE

Diversos governs liberals van intentar introduir reformes per a la modernització de l'agricultura.

**Entre 1835
i 1860**

- Supressió del règim senyorial (*càrregues feudals i el delme*). Conversió de la propietat feudal en propietat capitalista.
- Supressió de la vinculació de terres (*mayorazgos*)
- Desamortització de les terres de l'Església i comunals.

⇒ 1836 (**Mendizábal**)
⇒ 1855 (**Madoz**)

L'Estat es compromet a fer-se càrrec de les despeses de culte i clergat.

Va fracassar en els seus objectius perquè ...

- Les terres foren adquirides majoritàriament per l'alta burgesia i la noblesa (que continuà essent la propietària dels antics "*mayorazgos*").
- Es va donar sovint una major explotació dels camperols pels nous propietaris, que volien recuperar la inversió.
- Algunes institucions benèfiques de l'Església es van veure privades de la seva font d'ingressos.

L'Estat va ingressar menys que no esperava, però sí assolí l'adhesió de noblesa i burgesia

El desig de beneficis dels nous propietaris va augmentar la superfície conreada, però no la productivitat.

1880 – Crisi agrícola a Europa

Arribada massiva de blat americà a baix preu i enfonsament de la producció del país. (*baixa competitivitat*)

Arribada de la **fil loxera** a la vinya catalana, que destruï la producció de vi.